

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій і терористичних атак респонденти продовжують очікувати **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 57.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 55.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 32.3%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 82.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 90.0%), у цілому по Україні – 62.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 92.0% респондентів (у попередньому кварталі – 87.5%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (найнижча оцінка серед регіонів) (у III кварталі 2022 року – «мінус» 22.5%). У цілому по Україні – «мінус» 11.5% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку вищими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 32.5% та «мінус» 35.7% відповідно (у III кварталі 2022 року – «мінус» 28.2% та «мінус» 5.9% відповідно) (таблиця);
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 67.6% та «мінус» 44.7% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 55.3% та «мінус» 47.4% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 35.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 47.5%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 20.1%;
- **стрімкіше зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 97.2%), **порівняно з цінами на продукцію власного виробництва** (баланс відповідей – 69.2%) (у III кварталі 2022 року – 100.0% та 65.0% відповідно) (графік 6). Очікується, що на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, курс гривні до іноземних валют та проблеми з логістикою (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 79.5% і 25.0% відповідно (у попередньому кварталі – 80.0% і 27.5% відповідно) (графіки 4 і 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також недостатній попит (графік 5).

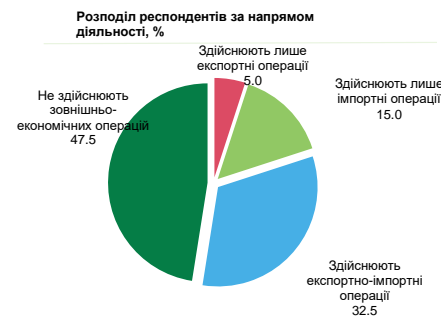
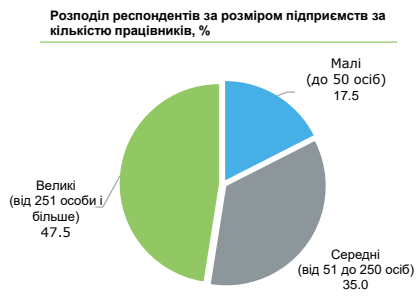
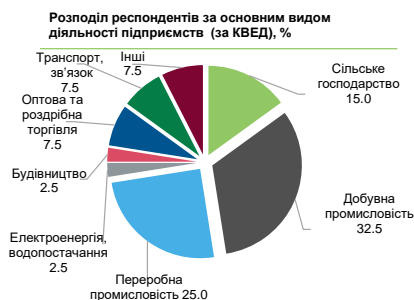
Підприємства області очікують зменшення потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 44.4% респондентів планують брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням виключно в національній валюті. На думку респондентів області, умови доступу до банківських кредитів стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування (вплив чинника посилюється) та надмірні вимоги до застави (графік 10).

97.5% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

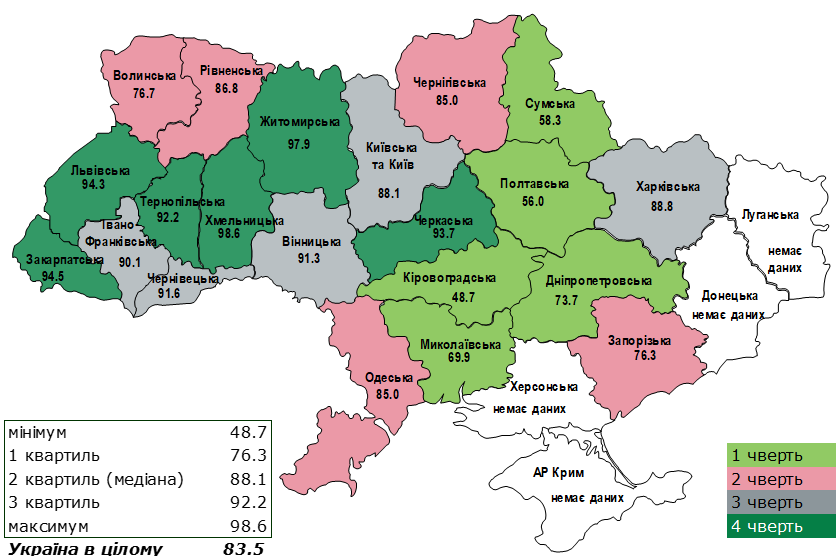
- **поточний фінансово-економічний стан оцінюється як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (як у попередньому кварталі). У цілому по Україні – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 4.0%);
- **підприємства області неспроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у III кварталі 2022 року – 15.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–29 листопада 2022 року;
- опитано всього 40 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

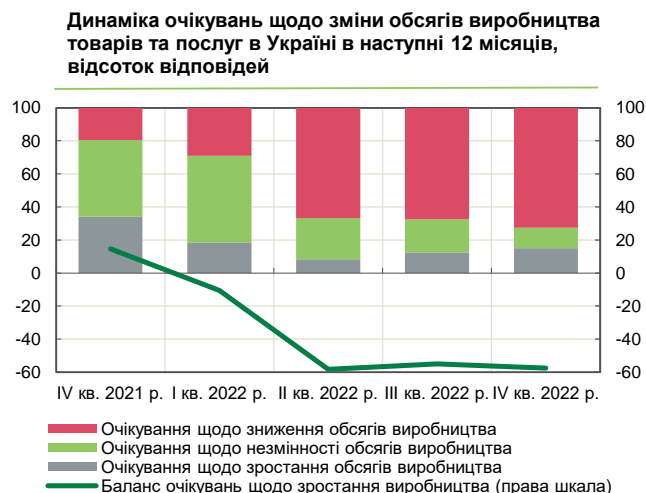
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	10.0	0.0	-20.0	-22.5	-40.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	29.3	33.3	-25.0	-28.2	-32.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	22.2	0.0	-40.0	-55.3	-67.6
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	26.3	8.6	-45.7	-47.4	-44.7
кількості працівників	12.8	0.0	-19.4	-47.5	-35.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

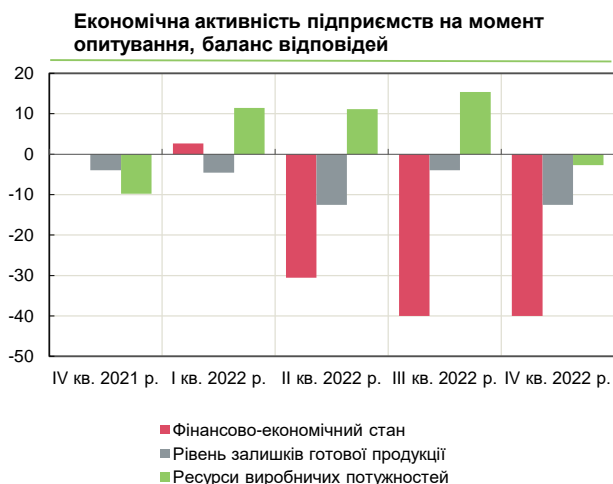
Графік 1

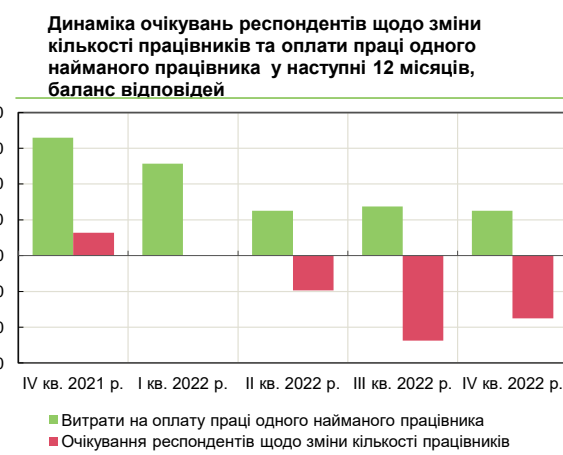
Графік 2

Графік 3

Графік 4

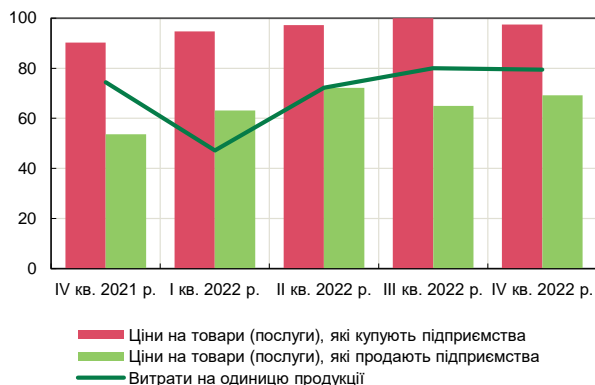
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

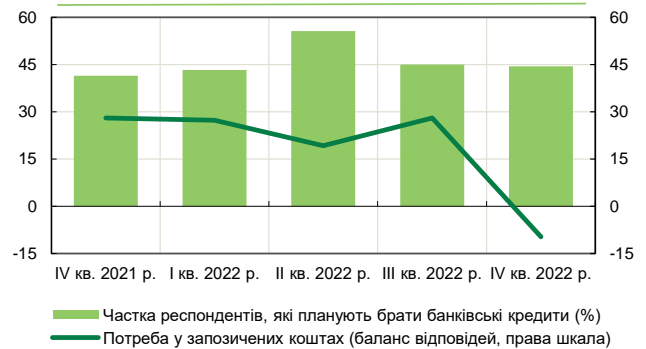
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

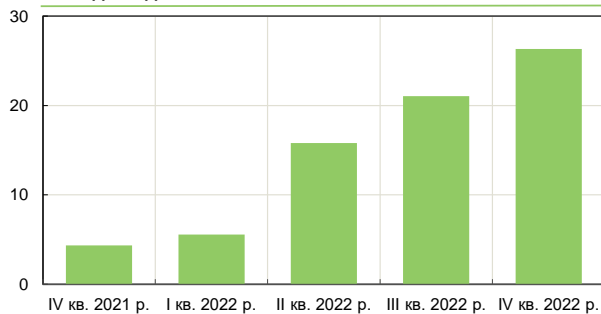
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

